

in je prebral predsednikovo poslovlino pismo.

Isti dan ob sedmih zvečer je imel dr. Beneš v praškem radiu kratek govor, v katerem se je poslovil od državljanov, vojske, legionarjev in vseh ožjih sodelavcev in obenem izpregovoril nekaj zelo spodbudnih besed o bodočnosti nove Češkoslovaške.

Začasni predsednik države

Za primer odstopa predsednika republike preide predsednikova oblast po ustavi na vlado do volitev novega predsednika, katerega volita senat in zbornica za dobo sedmih let. Ministrski svet lahko prenese posle predsednika na šefa vlade Sirovyja, ki že ima namestnika v predsedstvu vlade v osebi notranjega ministra. Začasni predsednik nove Češkoslovaške je general Sirovy. V smislu ustave se morata parlament in senat sestati najpozneje v šestih mesecih, da izvolita novega predsednika. Pri prvem in drugem glasovanju mora dobiti predsedniški kandidat v zbornici in senatu tri petine vseh glasov. Ako se pa to ne zgodi, se vrši še tretja volitev, pri kateri zadostuje navadna večina.

Nekaj podatkov iz življenja dr. Beneša

Dr. Edvard Beneš se je rodil leta 1884 v kmečki hiši. Po poklicu je bil vseučilišni profesor in se je tudi s peresom veliko udeleževal na polju političnega znanstva. Med vojno je moral pobegniti v inozemstvo, kjer je postal najožji sodruhinik rajnega predsednika dr. Masaryka ter tajnik češkoslovaškega Narodnega sveta. Kot tak je postal zunanji minister češkoslovaške vlade, ki je bila za časa vojne priznana od Velike zveze (antante). Po vojni je vodil češkoslovaško zunanjo politiko 17 let do izvolitve za predsednika republike. Ko je leta 1935 Masaryk zaradi starosti odstopil, je priporočil dr. Beneša za naslednika. Dr. Beneš je bil izvoljen za predsednika 18. decembra 1935 od skupščine in senata z ogromno večino 340 glasov proti 24.

Močno okrnjena Češkoslovaška

Novo Češkoslovaško je hudo zadel sklep mednarodne komisije v Berlinu, katera določa, koliko smejo zasesti od Češkoslovaške nemške čete, katere so končale zasedbo v ponedeljek, 10. oktobra. Nemčiji je že pripadlo od Češkoslovaške ena petina z okroglo enim milijonom Čehov, ker so zasedli Nemci nekatere čisto češke kraje, po nekaterih bo pa še ljudsko glasovanje.

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Zborovanja zopet dovoljena. Z ozirom na pomirjenje političnega položaja v Evropi je notranji minister zopet dovolil zborovanja, posvete ter sprevode po ulicah. Odslej veljajo za zborovanja, posvetovanja in sprevode predpisi zakona o zborovanjih.

V DRUGIH DRŽAVAH

Angleška in francoska zbornica odobrili v Münchenu podpisani sporazum. V Münchenu sklenjeni sporazum sta obravnavali obe angleški zbornici, kakor hitro sta slišali iz ust ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra Halifaxa podrobna poročila, zakaj je morala Anglija

Praška vlada se je morala berlinskemu sklepu ukloniti in je samo ugovarjala proti taki razmejitvi.

Poljska in Mažarska kockata za dele Češkoslovaške

Poljske čete so že zasedle tješinsko ozemlje s 350.000 prebivalci in še zahteva Poljska, da se popravi meja med Poljsko in Češkoslovaško v Visokih Tatrah. Mažarska in Poljska hočeta odcepiti od češkoslovaške države Podkarpatsko Rusijo, katera bi naj pripadla Mažarom zaradi tega, da bi dobili Poljaki in Mažari skupne meje. Ta razmejitev bi se naj uveljavila zaradi tega, da bi bila nova Češkoslovaška čim dalje proč od Rusije. Z odcepitvijo Podkarpatske Rusije pa še niso zadovoljni Mažari, ampak tirjajo od Čehoslovakov mažarsko ozemlje na južnem Slovaškem z 1.200.000 prebivalci, med katerimi je 400.000 Slovakov in enači to ozemlje velikosti Slovenije.

Nova Češkoslovaška bo zvezna republika

V minulem tednu so se posvetovali Slovaki dva dni v Zilini. Ob tej priliki je bila sprejeta dalekosežna samouprava Slovaške, na katero je vlada v Pragi že pristala. Slovaki so osnovali v Bratislavi prvo slovaško vlado, kateri načeljuje naslednik pokojnega magra Hlinka, dr. Jožef Tiso, ki je star 51 let in je že bil leta 1927 minister v češkoslovaški vladi. Praška vlada je imenovala dr. Tiso za ministra osrednje vlade v Pragi z nalogó, da vodi upravo Slovaške. V samoupravni slovaški vladi je Durčanski, član Slov. ljudske stranke, notranji minister; prósve to je prevzel Černak, ki pripada Slov. ljudski stranki; gospodarski minister je Teplanski, član slovaške agrarne stranke; finančni minister je inženjer Žatko, kateri pripada Slovaški ljudski stranki. Slovaška nacionalistična stranka ni zastopana v samoupravni vladi, dasi pripada slovaškemu sporazumu, pač pa je stopil parlamentarni zastopnik te stranke Vančo v parlamentarno skupino Slov. ljudske stranke. Slovaki bodo imeli skupno s Čehi samo zunanjo politiko in narodno obrambo. Vsi člani slovaške samoupravne vlade pripadajo tudi osrednji vladi v Pragi.

Enako kot Slovaki so dobili avtonomijo tudi Podkarpatski Rusini, ki so izjavili ob tej priliki, da ne želijo priti ne nazaj pod Mažarsko in tudi ne pod Poljsko, ampak da želijo ostati sestavni del Češkoslovaške.

za vsako ceno jadрати v pristan miru pri reševanju sudetskega vprašanja. Ta poročila so zadela na precej zmerno kritiko, v splošnem pa so žela odobravanje spodnje ter zgornje zbornice. — Francoski ministrski predsednik Daladier je dal račun o svojem nastopu v Münchenu pred zbornico v Parizu 4. oktobra. Po njegovem govoru je bilo glasovanje o tem, ali parlament odobri zunanjo politiko vlade ali ne. Za vlado je glasovalo 535, proti pa le 57 komunističnih poslancev. Zaradi te ogromne večine je odobrila zbornica vladi kot posebno zaupnico še izredna finančna ter gospodarska pooblastila.

Stroški za mirno poravnavo sudetskega vprašanja. Za mirno poravnavo sudetskega

vprašanja so potrošile v to zadevo vpletene štiri velesile pol milijarde dolarjev (22 milijard dinarjev). Največ je izdala Anglija, in sicer 225 milijonov dolarjev, ker je morala z največjo naglico pospešiti vojne priprave. Italija je potrošila 16 milijonov dolarjev, Nemčija 145 milijonov dolarjev. Od teh nemških milijonov odpade 90 milijonov dolarjev na stroške prehrane in prevoza vpoklicanih vojakov v teku zadnjih šestih tednov, 50 milijonov dolarjev za delavce pri utrjevalnih delih na zapadni meji ter nekaj nad pet milijonov dolarjev za vzdrževanje sudetskih beguncev. Francija je skupno porabila 130 milijonov dolarjev, Samo stroški železniškega prevoza ob delni mobilizaciji so zahtevali okoli 30 milijonov dolarjev, med tem ko je vzdrževanje okoli dveh milijonov vojakov zahtevalo dnevno okoli štiri milijone dolarjev. Rusija v zgornjo vsoto ni všteta, ker ni o njenih pripravah in izdatkih za obrambo Češkoslovaške nobenih zanesljivih podatkov.

Vprašanje španske državljanske vojne v novi luči. Sporazum štirih velesil v Münchenu bo sigurno močno vplival na nadaljni razvoj in zaključek španske državljanske vojne, katera se približuje že tretji zimi. Francoska vlada je sklenila, da prizna Francija priključitev Abesinije k italijanskemu cesarstvu Velika Britanija in Italija že imata davno sklenjeno pogodbo, katera bo stopila takoj v veljavo, če bo unaknila Italija iz Španije najmanj deset tisoč svojih prostovoljcev. Londonski odbor za nevmešavanje je sklenil, da pošlje svojega predsednika Reminga k nacionalistični španski vladi v Burgos in k rdeči v Barcelono s pozivom, da skleneta premirje, ki naj služi kot uvod v bodoča mirovna pogajanja. Velika Britanija bo po uravnavi sudetskega vprašanja zastavila vse sile, da se ustavijo sovražnosti na Španskem. Za primer pa, da bi general Franco v zadnjih dneh dosegel odločilni vojni uspeh, potem bi bilo špansko krvavo vprašanje zbrisano brez vmešavanja velesil. — Po tako dolgem času lepega napredovanja in kljub najbolj ljutim bojem ni doslej uspelo generalu Francu, da bi s topovskimi ter puškinimi krogli in z bombami osvojil vso Španijo. Precejšen del še drže zaseden rdeči in iz tega se ne dajejo pregnati. General Franco si je izbral v najnovejšem času čisto nov način bombardiranja glavnih rdečih postojank. Pred nedavnim so pribrnili nad rdeči Madrid Francovi bombniki in so spuščali na madridske ulice namesto smrtonosnih in uničujočih bomb pečene hlebčke kruha. — Dne 6. oktobra so priletela Francova letala nad rdeče obmorsko mesto Alicante in so vrgla več sto vreč kruha. Sestradano ljudstvo se je vrglo nad krušne bombe in se jih je polastilo, dasi so se rdeči trudili, da bi naval na kruh preprečili. Mogoče bodo pa krušne bombe vplivale odločilno na konec španske državljanske vojne?

Stalin išče krivce za politični poraz v Evropi. Sovjetska politika je doživela v zadnjem času v Evropi popoln poraz. Rusija je povsem osamljena in to je razkačilo Stalina, kateri si bo ohladil onemoglo jezo nad lastnimi pristaži. Glavni krivec političnega poraza komunizma je sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Po najnovejših poročilih je sovjetska tajna policija napravila v Moskvi v zunanjem ministrstvu obsežno preiskavo in je zaplenila cele to-

vorne avtomobile obtežilnega gradiva. — Dalje časa že manjkajo poročila o maršalu Blücherju, poveljniku na Daljnem vzhodu. Soseči Rusije poročajo, da je bil Blücher na Stalínovo povelje aretiran v Sibi-

riji. Z maršalom vred so vtaknili pod ključ 43 njegovih generalov, kateri so tvorili generalni štab sovjetske vzhodne armade. Šest političnih komisarjev daljno-vzhodne vojske so že ustrelili.

Japonsko-kitajska vojna

Vsa japonska prodiranja osredotočena na Hankov

Japonci že dalje časa niso izvojevali katerega pomembnejšega uspeha na kitajskem bojišču. Vse na osvojenem kitajskem ozemlju zbrane japonske armade zasledujejo že precej časa en cilj: osvojitve kitajske prestolnice Hankov, ki je pa presneto trd oreh. S pomočjo izkrcanih pomorščakov in rečnih ladij na reki Jangce so se polastili Japonci 28. septembra kitajske postojanke Tienkjačen in 4. oktobra pa utrdbe Pankišan. Dne 6. oktobra je padla v japonske roke utrjena točka Joki. Pravkar naštete kitajske postojanke so bile močno utrjene

in so bile ob reki Jangce glavna zapreka pri prodiranju proti Hankovu.

Južno od reke Jangce je več japonskih divizij na delu ob jezeru Pojang, kjer so že zasedle trdnjavo Tejan.

Proti Hankovu koraka posebna japonska armada iz severne smeri in je že blizu mesta Sinjang, ki leži na železnici Peking—Hankov. Hankov za cilj si je vzela tudi ona japonska vojska, katera potiska Kitajce z gričevja Tanch.

Japonci so v prodiranju v hribovitih krajih na južni obali reke Jangce in so že dosegli železniško progo Jukiavana in Makavana.

Po katoliškem svetu

Klic po novih cerkvah. Pariški kardinal Verdier je proslavil svoje ime ter ga ovekovečil v zgodovini francoskega katolicizma z gradnjo novih cerkva v pariških predmestjih, naseljenih večinoma po delavcih. Cerkve so kar rastle ter še rastejo iz tal, številka 100 novih cerkva bo kmalu dosežena. Verdierjev zgled je začel posnemati generalni vikar rimskega mesta kardinal Marchetti-Selvaggiani, ki se je z javnim oklicem obrnil na prebivalce Rima, da omogočijo z gmotnimi prispevki zidanje novih cerkva. V zadnjih 25 letih se je število rimskega prebivalstva pomnožilo za 700.000 ljudi, letni prirastek znaša nad 35.000. V zadnjih desetletjih je bilo ustanovljenih 34 novih župnij, zgrajenih, odnoso popravljenih in povečanih je 36 cerkva. To pa ne zadostuje. Kardinal pravi v svojem oklicu: »Kjer se gradijo šole in zavodi, zdravstvene ustanove in novi trgi, ne sme tudi manjkati cerkva, ker cerkev je hiša božja in fundament državnega življenja. Rim se stalno lepšava z ulicami in trgi, z novimi ali popravljenimi spomeniki. Treba je, da bo tudi vedno svetejši s tem, da dodamo vsakemu okraju cerkev in potrebne duhovnike, ki bodo ljudstvu učitelji resnice, vzorniki krščanskih kreposti in služabniki miru in ljubezni.«

Mučeniki duhovniškega stanu v Španiji so jako številni. Njih pravo število se doslej še ni dalo dognati. V Vatikanu se tru-

dijo sestaviti statistiko teh mučenikov. Po teh podatkih je bilo za časa državljanske vojne v Španiji od rdečkarjev umorjenih 8000 — po drugih poročilih 10.000 — redovnikov, redovnic in duhovnikov. Ta statistika kajpada ni popolna. Mnogi redovi še danes nimajo zadostnih poročil o usodi nekaterih svojih članov. Smatra pa se kot dokazano, da je bilo ubitih n. pr. 250 frančiškanov in 200 dominikancev. Na dan tudi prihajajo podrobnosti o junaškem vedenju duhovnikov spričo bližajoče se smrti. Tak junak je bil kanonik Llado iz Cicha blizu Barcelone, glavnega mesta rdeče Katalonije. Bil je duhovnik, ki je slovel po svojih govorih in zglednem življenju. Ko je padel v roke boljševikov, se ni nič prestrašil, marveč je mirno izjavil: »Prosil sem Boga milosti, da bi mogel umreti mučeniške smrti. Kakor ste mi rekli, me nameravate ubiti. Nič mi ni ljubše in dražje kot smrt za mojega Zveličarja.« Ko so ga peljali na morišče, je javno molil, naj bi Bog sprejel njegovo smrt kot žrtev za rešitev ene duše. Ta molitev je imela na enega izmed tistih, ki so bili kot krvniki določeni, da ga usmrtijo, čudovit vpliv. Vrgel je puško od sebe, pohitel k duhovniku ter na kolenih pred njim izjavil, da tudi on hoče umreti za Kristusa. Ostali krvniki ga pograbiijo ter postavijo ob zid poleg duhovnika. Ena salva iz pušk

je obema končala življenje. Duhovnikov molitev je takoj bila uslišana.

V Mehiki še ni verskega miru. To državo so si boljševiki izbrali kot najbolj pripravo, da v njej ostvarjajo svoje ideje ter izvršujejo svoja načela. Njihov cilj ni bil blagor delavcev in kmetov, marveč uničenje vere v Boga. Glavno njihovo delo je bilo divjanje zoper katoliško cerkev. Celovrsto let že traja preganjanje katoliške vere in cerkve in še zdaj se ni končalo. Državni predsednik Cardenas je sicer izdal naredbo, naj se zaprte cerkve zopet vrnejo katoliškemu bogoslužju. Ta naredba pa se ne izvršuje v vseh državah, ki tvorijo mehiško državno skupnost. Ponekod pa hočejo fanatični verski nasprotniki z nasiljem preprečiti vršenje bogoslužja v cerkvah, ki so se zopet odprle. Tako je v samem glavnem mestu Mehike narodni poslanec Ochoa vdrl z oboroženo tolpo v cerkev sv. Magdalene ter napadel vernike, ki so tamkaj molili. Več katoličanov je bilo ranjenih. To se je zgodilo pred očmi osrednjih in najvišjih državnih oblasti. Zato se ta primer, ki je ostal nekaznovan, posnema po raznih krajih. Framasonsko-komunistični bes se obrača ne samo proti vršenju božje službe, marveč tudi proti verski vzgoji mladine. Kot žrtev tega besa je padel katoliški duhovnik Lucij Martinez. Med poukom v zasebni šoli v San Paolo Avicano so ga napadli in ubili. Katoličani so v tej zadevi objavili pismo, ki so ga poslali predsedniku Cardenasu. V tem pismu javno obdolžujejo nekega učitelja državne šole in nekega predstavnika oblasti, da sta sodelovala pri tem umoru. Kljub temu se ta dva človeka svobodno kretata, ker ni državna oblast proti njima podvzela nobenega koraka.

Novice

Osebne vesti

Smrt odličnega javnega in kulturnega delavca. V starosti 71 let je preminul v ljubljanskem »Leonišču« g. dr. Jože Debevec, upokojeni profesor in zaslužni javni ter kulturni delavec. Blagopokojni je bil rodom iz Begunj pri Cerknici. Po končanem bogoslovju je bil profesor na gimnazijah v Kranju in v Ljubljani. Leta 1924 je stopil v pokoj, a je še kljub upokojitvi vršil ravnateljske posle na uršulinski gimnaziji v Ljubljani. Veliko je pisal izvirno, poseb-

no pa je slovel kot prevajalec. Poleg slovenščine, latinščine in grščine, katere jezike je učil, je znal še: češko, poljsko, rusko, italijansko, francosko, špansko, angleško in nemško. Kot profesor je bil rajni monsignor silno priljubljen. Dokaj let je bil urednik »Doma in sveta«, v mladih letih pa je bil dr. Krekov sodelavec. Vsestransko zaslužnemu g. monsignoru ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

Župnijski izpit so napravili. Dne 5. in 6. oktobra so napravili v Mariboru župnij-

ski izpit sledeči gospodje: Daniel Halas iz Dolnje Lendave, Valentin Kordež iz Sevnice ob Savi, Ivan Koren iz Dobrovnika, Jožef Mlaker iz Ptuj, Pankrac Poteko iz Maribora, sv. Magdalena, Jakob Sem in Ribnice na Pohorju, Jakob Vraber od Sv. Jurija ob juž. žel.

Nesreče

Dva smrtno povožena v Mariboru. Na vogalu Pohorske in Ožmejne ceste je podrl tovorni avto 23 letnega tkala. Franca Podobnika in ga je smrtno nevarno poškodoval. Podobnika so prepeljali v mariborsko bolnišnico, od tam pa na njegov dom, kjer je umrl. — Na Teznem v Malstrovci